T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020 / 89
KARAR NO : 2020 / 128
KARAR TR : 24.2.2020

ÖZET: Karayolunda meydana gelen trafik kazasında sigortalı aracın uğradığı hasar bedelini ödeyen sigorta şirketinin, zararın idarece giderilmesi istemiyle açtığı davanın, 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi gözetildiğinde, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : E. S. A.Ş.
Vekili : Av.D. B.
Davalı : Batman Belediye Başkanlığı
Vekili : Av.M.E. B.

O L A Y : Davacı vekili dilekçesinde; müvekkili şirkete sigortalı, 21 … 188 plakalı aracın 06.05.2017 tarihinde, sürücüsünün sevk ve idaresindeyken, Nergiz Caddesi istikametinden gelerek, Güney Bulvarına bağlanmak istediği esnada su kanalı önünde bulunan kum yığınına çarparak maddi hasarlı trafik kazası meydana geldiğini; kaza sebebiyle araçta meydana gelen zararlar için sigortalıya 16.06.2017 tarihinde 10.113,00 TL ödendiğini; yapılan ödemenin kusurlu Batman Belediyesine rücusu için açılan davanın derdest olduğunu; fakat bahse konu dava açıldıktan sonra aynı kaza dolayısıyla 10/05/2018 tarihinde 866,08 TL ödeme daha yapıldığını; 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 1472 v.d. maddeleri gereğince, sigortacının sigorta bedelini ödedikten sonra hukuken sigorta ettiren kimsenin yerine geçtiğini ifade ederek; fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla; 866,08 TL'nin ödeme tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalıdan tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

BATMAN 4.ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 2.4.2019 gün ve E:2018/542, K:2019/62 sayı ile, "(…) Dava, trafik kazası nedeniyle rücuen tazminat talebine ilişkindir.

Davacı tarafından, 21 … 188 plaka sayılı aracın E. Sigorta A.Ş nezdindeki 39595546 numaralı kasko sigorta poliçesine istinaden sigortalandığı, 06/05/2017 tarihinde F. O.'nun sevk ve idaresindeki 21 ..188 plaka sayılı aracın seyir halinde iken su kanalı önünde bulunan kum yığınına çarpması neticesinde maddi hasarlı trafik kazası meydana geldiğini, bu kaza nedeniyle 10/05/2018 tarihinde ödemenin yapıldığı iddiasıyla Batman Belediye Başkanlığı aleyhine rücu davası açılmıştır. Davacı, meydana gelen kazada hizmet kusuruna dayanmaktadır. Davalı Batman Belediye Başkanlığı kamu tüzel kişisi olup, kamu tüzel hizmeti görmekle yükümlü bulunması nedeniyle kamu hizmeti sırasında verdiği iddia olunan zararlardan dolayı oluşan sorumluluğu özel hukuk hükümlerine tabi değildir. Kamu tüzel kişilerine yasalar tarafından verilen görev ve yetkilerin kullanılması sırasında oluşan zararlar, niteliği itibariyle hizmet kusurundan kaynaklanan zararlar olup, bu zararların tazmini amacıyla anılan idarelere karşı hizmet kusuruna dayalı olarak İdari Yargılama Usulü Hakkındaki Kanun'un 2. maddesi hükmü uyarınca idari yargı yerinde tam yargı davası ikame edilmesi gerekmektedir. Yargı yolunun caiz olması hususunun dava şartlarından olduğu, bu nedenle de kamu düzenine ilişkin olması nedeniyle taraflarca yargılamanın her aşamasında ileri sürülebileceği gibi, mahkemece re'sen gözetilmesi gereken bir husustur. Bu açıklamalar karşısında, yargı yolu caiz olmadığından davanın usulden reddine karar verilerek aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM : Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

1-Yargı yolu caiz olmadığından davanın USULDEN REDDİNE…" karar vermiş, istinaf yoluna gidilmesi üzerine Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 17.Hukuk Dairesi: 4.11.2019 gün ve E:2019/2363, K:2019/2007 sayı ile, dava değeri 866,08 TL olduğu ve karar tarihi itibariyle istinaf kesinlik sınırının altında kaldığı gerekçesiyle; istinaf başvurusunun HMK'nun 346/1 ve 352 maddeleri uyarınca reddine kesin olarak karar vermiş ve Mahkeme kararı kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

BATMAN İDARE MAHKEMESİ: 27.12.2019 gün ve E:2019/1180 sayı ile, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1., 2., 7., 19.1.2011 günlü Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. ve geçici 21. maddesi hükmüne; ayrıca 2918 sayılı Kanunun 110. maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesinin iptal istemini reddettiği

26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararına yer verdikten sonra; "(…) Bu durumda, 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; olayda, davacı tarafından, 21 S A 188 plakalı aracın 06/05/2017 tarihinde, sürücü Ferhat Oğrulu sevk ve idaresindeki kaskolu aracın Nergiz Caddesi istikametinden gelerek, Güney Bulvarına bağlanmak istediği esnada su kanalı önünde bulunan kum yığınına çarpmasıyla maddi hasarlı trafik kazasının meydana geldiği ve belirtilen hasarın davalı idarenin hizmet kusurundan kaynaklandığı ileri sürülerek 866,08 TL zararın ödeme tarihinden itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte tazminine karar verilmesi istemiyle açılan iş bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle görevli yargı yerinin belirlenmesi için 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesi'nin Kuruluşu ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına, Batman 4. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin E:2018/542, K:2019/62 numaralı dosyası ile dava dosyasının, gerekçeli kararımızla birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine, uyuşmazlığın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesi kararına kadar ertelenmesine…" karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 24.2.2020 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının Mahkemece, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, karayolunda meydana gelen trafik kazasında sigortalı aracın uğradığı hasar bedelini ödeyen sigorta şirketinin, zararının davalı idarece giderilmesi isteminden ibaret bulunan bir rücuen tazminat davasıdır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı; 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında olduğu belirtilmiştir.

Öte yandan 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"; Geçici 21. maddesinde de "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz" denilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden; davacı şirkete Kasko Sigorta Poliçesi ile sigortalı, 21 … 188 plakalı aracın 06.05.2017 tarihinde seyir halindeyken, Nergiz Caddesi istikametinden gelerek, Güney Bulvarına bağlanmak istediği esnada su kanalı önünde bulunan kum yığınına çarparak maddi hasarlı trafik kazası meydana geldiği; kaza sebebiyle araçta meydana gelen zararlar için sigortalıya 16.06.2017 tarihinde 10.113,00 TL ödendiği; yapılan ödemenin Batman Belediyesinden rücuen tazmini için açılan davanın derdest olduğu; ancak bahse konu dava açıldıktan sonra aynı kaza dolayısıyla 10/05/2018 tarihinde 866,08 TL daha ödeme yapıldığı ileri sürülerek; fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla, 866,08 TL'nin ödeme tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalıdan rücuen tazmini istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmıştır

2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir: "… Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir.

Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir…" (Any. Mah.nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

Anayasa'nın 158 inci maddesinin son fıkrasında "Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, yasa koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158 inci maddesi uyarınca, başta Mahkememiz olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

Bu durumda, 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Batman İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Batman 4.Asliye Hukuk Mahkemesinin 2.4.2019 gün ve E:2018/542, K:2019/62 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Batman İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Batman 4.Asliye Hukuk Mahkemesinin 2.4.2019 gün ve E:2018/542, K:2019/62 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 24.2.2020 gününde Üye Ahmet ARSLAN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN

KARŞI OY

İdarenin kendi kuruluş kanununda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, işletme, trafik güvenliğini sağlama şeklinde yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumluluğunun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyuşmazlığın, özel hukuktaki araç işletenin hukuki sorumluluğundan değil, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmediği, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu işletildiği, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulunduğu iddiasından kaynaklanması karşısında uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyorum.24.2.2020

ÜYE
Ahmet ARSLAN